בְּתוֹךְ הַנַּחַל

"סְעוּדַת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב" - "סְעוּדַת הַמָּשִׁיחַ"
אַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח ה'תשע"ח

חִבּוּרִים נִדָּרִים וְנִפְלָאִים, מְעוֹרְרִים נְעִירִים וּמְחַזְּקִים, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַנַּחַל נוֹבְעִי מְקוֹר חָכְמָה נוֹבְעִים, לְהַחֲיוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי וּמְשָׁם יִשְׁקוּן הָעֲדָרִים, לְהִתְחַזֵּק בַּעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא בְּכָל דַּרְכֵי שִׁיחָיו נְעִימִים

אֲשֶׁר נֶאֱמְרוּ עַל יְדֵי מוֹרֵנוּ רַבִּי **יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיט"א עַל פִּי דַּרְכּוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל **מָרָן מוֹהַרַ"אש זי"ע**

אַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח

בְּסְעוּדָה שְׁלִישִׁית סְעוּדַת רַעֲוָא דְרַעֲוִין, "סְעוּדַת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב" הַנִּקְרָא גַּם "סְעוּדַת הַמָּשִׁיחַ". דִּבֵּר מַהַר"י נ"י דִּבּוּרִים נִפְלָאִים מְעַנְיְנֵי דִּיּוֹמָא.

פֶּתַח וְאָמַר מַהַר"י נ"י, הִנֵּה אָנוּ עוֹמְדִים כָּעֵת בִּזְמַן נְעִילַת הַחַג, אֲשֶׁר 'נְעִילַת' הַחַג, הוּא מִלָּשׁוֹן 'מַנְעוּל' שֶׁצְּרִיכִין לִנְעוֹל אֶת הַחַג, וְלִשְׁמוֹר אֶת כָּל הָאוֹרוֹת שֶׁל הַחַג אֲצִלֵּנוּ שֶׁלֹּא יֵלֵךְ מֵאִתָּנוּ לְעוֹלָם, כְּמוֹ כָּל דָּבָר חָשׁוּב שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם שֶׁשָּׂם אוֹתוֹ בְּאוֹצָר, וְנוֹעֵלוֹ בַּמַּנְעוּל לְבַל יֹאבַד הָאוֹצָר מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ כֵּן בְּרוּחָנִי עוֹשִׂים סְעוּדַת נְעִילַת הַחַג, שֶׁכְּבָיְכוֹל שָׂמִים מַנְעוּל עַל הָאוֹרוֹת שֶׁל הַחַג שֶׁיְּלַוֶּה אוֹתָנוּ לְכָל אוֹרֶךְ הַזְּמַן.

כִּי הִנֵּה (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן ל') הַלֵּב שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה הֵם הַשָּׁלֹשׁ רְגָלִים; כִּי כְּמוֹ כָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם יֵשׁ לוֹ 'לֵב', וּירוּשָׁלַיִם זֶה לֵב הָעוֹלָם, כְּמוֹ כֵּן ה'שָּׁנָה' יֵשׁ לוֹ גַּם כֵּן 'לֵב', וְהַלֵּב שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה הֵם הַשָּׁלֹשׁ רְגָלִים, שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה חֲלָקֵי הַלֵּב. וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ שֶׁאוֹמְרִים לִפְנֵי תְּפִילַת מוּסָף בְּשָׁלֹשׁ רְגָלִים, בַּפִּיּוּט שֶׁלִּפְנֵי 'אַשְׁרֵי', הַנָּסָח "בִּנְתִיבוֹת לֵב לִבְלֵב", שֶׁמַּזְכִּיר שָׁם שָׁלֹשׁ פְּעָמִים 'לֵב', שֶׁהֵם הַשָּׁלֹשׁ רְגָלִים שֶׁהֵם הַלֵּב שֶׁל הַשָּׁנָה, וּכְמוֹ בְּגַשְׁמִיּוּת בַּטַּרַי' כְּשֶׁרוֹצִים שֶׁזֶּה יַעֲבֹד טוֹב עוֹשִׂים לוֹ הַטְעָנָה רִיטְשַׁארְדְשׁ בְּלַע"ז מְחַדְּשִׁים אוֹתוֹ עִם כּוֹחוֹת חֲדָשִׁים כְּמוֹ כֵּן בְּרוּחָנִיּוּת בְּשָׁלֹשׁ רְגָלִים הַלֵּב שֶׁל הַשָּׁנָה מְקַבֵּל בּוֹ הַטְעָנָה, וְעוֹשִׂים אָז רִיטְשַׁארְדְשׁ לְהַלֵּב, וּמְמַלְּאִים אוֹתָהּ עִם מִלֹּא חֲפָנַיִם חִיזּוּק וְהִתְחַדְּשׁוּת, שֶׁיְּלַוֶּה אוֹתָנוּ לְכָל אוֹרֶךְ הַיָּמִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם, וּכְמוֹ שֶׁמּוֹהַרַ"ש זַ"ל הָיָה אוֹמֵר תָּמִיד, שֶׁאֵין לְאָדָם לוּמַר שֶׁהֶחָג עָבַר, אֶלָּא שֶׁהֶחָג נִכְנַס אֲצִלֵּנוּ, וְזָכִינוּ לְהַכְנִיס בְּעַצְמֵנוּ אֶת כָּל הָאוֹרוֹת שֶׁל הַחַג, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שֶׁהֶחָג הַזֶּה חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, חַג הַפֶּסַח, יְלַוֶּה אוֹתָנוּ כָּל הַשָּׁנָה, לְכָל אוֹרֶךְ הַדֶּרֶךְ.

הִנֵּה יָדוּעַ שֶׁהַסְּעוּדָה הַזּוֹ יֵשׁ לָהּ שְׁתֵּי שֵׁמוֹת וְנִקְרֵאת הֵן 'סְעוּדַת הַמָּשִׁיחַ', וְהֵן 'סְעוּדַת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב', וְיָדוּעַ הַסִּפּוּר שֶׁהַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע רָצָה מְאֹד לִנְסֹעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי לִמְצוֹא אֶת הָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ, וְשָׁלַח לוֹ מִכְתָּבִים אֶל הָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ דֶּרֶךְ גִּיסוֹ רַבִּי גֵּרְשׁוֹן מִ'קִיטוֹב זי"ע, וְשָׁאַל אוֹתוֹ הַאִם כְּדַאי לוֹ לָבֹא אֵלָיו אוֹ לֹא? וְהָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ זי"ע עָנָה לוֹ שֶׁיִּבְדֹּק אִם בָּעֵת שֶׁהוּא עוֹלֶה וְהוֹלֵךְ בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים הוּא רוֹאֶה שָׁם אֶת הָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ בְּכָל קוֹמָתוֹ מֵרֹאשׁוֹ עַד כַּף רַגְלוֹ, אָז כְּדַאי לוֹ לָבוֹא וְיַגִּיעַ בְּשָׁלוֹם, אֲבָל אִם הוּא לֹא רוֹאֶה אֶת הָרַגְלַיִם שֶׁלּוֹ, אֲזַי לֹא כְּדַאי לוֹ לָבוֹא כִּי לֹא יַגִּיעַ! אֲבָל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ בְּכָל זֹאת כֵּן נָסַע, יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁלֹּא הִגִּיעַ אֵלָיו הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ, וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁכֵּן הִגִּיעַ אֵלָיו הַתְּשׁוּבָה אֲבָל הוּא הִתְעַקֵּשׁ בְּכָל זֹאת לָבֹא, כִּי לְהַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָיְתָה נֶפֶשׁ דַּאֲצִילוּת שֶׁל מָשִׁיחַ, וְלָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָיְתָה רוּחַ דַּאֲצִילוּת שֶׁל מָשִׁיחַ, וּבְיַחַד רָצָה לְהַמְשִׁיךְ נְשָׁמָה דַּאֲצִילוּת שֶׁל מָשִׁיחַ וּלְהָבִיא אֶת הַגְּאוּלָה. וְלָכֵן הֶחְלִיט הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זי"ע לִנְסֹעַ, אֲבָל לְמַעֲשֶׂה הָיָה מַה שֶּׁהָיָה וְהָצְרַךְ לַחֲזֹר.

וּבֶאֱמֶת כָּל עִנְיַן הַלִּמּוּד שֶׁל הַסֵּפֶר אוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ הִתְחִיל רַק עַל יְדֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ, וְכֵן כּוֹתֵב גַּם הַחִיד"א בְּסִפְרוֹ "שֵׁם הַגְּדוֹלִים" וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: **"אוֹר הַחַיִּים" - פֵּרוּשׁ הַתּוֹרָה לְהָרַב הַמַּפְלָא חֲסִידָא קַדִּישָׁא מ' חַיִּים ן' עָטָר. וְנִדְפַּס בְּוִינִיצְיָא סָבִיב לְחֻמָּשׁ עִם תַּרְגּוּם וְרַשִׁ"י. וְשָׁמַעְנוּ כִּי עַתָּה בְּפוּלוֹנְיָא הֵם מַחְשִׁיבִים אוֹתוֹ הַרְבֵּה וְנִדְפַּס עוֹד שְׁנֵי פְּעָמִים. וְנִתְעוֹרֵר זֶה עַל יְדֵי שֶׁהָרַב הֶחָסִיד קָדוֹשׁ מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם טוֹב הִגִּיד גְּדֻלַּת נִשְׁמַת מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי חַיִּים הַנִּזְכָּר.**

וְהִנֵּה אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל לֹא הָיָה הָעִנְיָן הַזֶּה שֶׁל דְּחִיקַת הַשָּׁעָה, רַבֵּנוּ לֹא אָחַז מִזֶּה לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה שֶׁצְּרִיכִים דַּיְקָא מָשִׁיחַ עַכְשָׁו, וְאִם לֹא? אָז מַה? אֲנַחְנוּ עִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ הוּא לְהָבִיא אֶת הַחֵלֶק הַמָּשִׁיחַ שֶׁלָּנוּ, כָּל אֶחָד שֶׁיָּבִיא אֶת הַחֵלֶק מָשִׁיחַ שֶׁלּוֹ, וּכְמוֹ שֶׁמּוֹהַרְנַ"ת זַ"ל הִתְבַּטֵּא פַּעַם וְאָמַר "דַּאנְקֶען גָאט מַיין חֵלֶק מָשִׁיחַ אִיז שׁוֹין דָּא" [**תּוֹדָה לָאֵל שֶׁחֵלֶק מָשִׁיחַ שֶׁלִּי כְּבָר נִמְצָא כָּאן**], וְאִם כָּל אֶחָד יִתְמַקֵּד רַק עַל הַחֵלֶק מָשִׁיחַ שֶׁלּוֹ, נִזְכֶּה כְּבָר גַּם לְבִיאַת מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בִּכְלָלִיּוּת. אֲבָל אָסוּר לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה. וְיָדוּעַ שֶׁהָיוּ כַּמָּה צַדִּיקִים שֶׁרָצוּ מְאֹד לְהָבִיא אֶת מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ וְנִסּוּ לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה, אֲבָל הַסּוֹף לֹא הָיָה טוֹב, וְהִסְתַּכְּנוּ בְּסַכָּנוֹת נְפָשׁוֹת מַמָּשׁ, כַּיָּדוּעַ הַסִּפּוּר מֵהַחוֹזֶה מִלֶּבְלִין שֶׁרָצָה מְאֹד לְהָבִיא אֶת הַמָּשִׁיחַ וְשָׂם נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת לְהָבִיא אֶת הַגְּאוּלָה אָז בִּזְמַנּוֹ, וּלְבַסּוֹף מָצְאוּ אוֹתוֹ שׁוֹכֵב עַל הָאָרֶץ מִחוּץ לְבֵיתוֹ אַחֲרֵי שֶׁנָּפַל מֵחַלּוֹן בֵּיתוֹ רַחֲמָנָא לִיצְלָן, כַּיָּדוּעַ הַסִּפּוּר. וְהָרַבִּי מִמּוּנְקַאטְשׁ שֶׁבִּקֵּר בְּבֵית הַחוֹזֶה הָיָה אוֹמֵר שֶׁהוּא רָאָה אֶת הַחַלּוֹן הַזֶּה, וְזֶה מַמָּשׁ הָיָה בִּלְתִּי אֶפְשָׁרִי שֶׁבֶּן אָדָם יוּכַל לַעֲבוֹר דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן הַזֶּה, וְזֶה פֶּלֶא אֵיךְ הוּא נִזְרַק מֵחַלּוֹן כָּזֶה קָטָן, אֲבָל זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה בַּעַל דָּבָר שֶׁהוּא לָחַם עִם הַכֹּחוֹת שֶׁלָּהֶם וּמַמָּשׁ הִסְתַּכֵּן בְּסַכָּנוֹת נְפָשׁוֹת מַמָּשׁ עַל יְדֵי זֶה הָעִנְיָן שֶׁל בְּחִינַת 'דְּחִיקַת הַשָּׁעָה' לְהָבִיא אֶת הַקֵּץ לִפְנֵי הַזְּמַן.

וְכֵן יָדוּעַ אֲשֶׁר הָרַבִּי רַבִּי מְנַחֵם מֶענְדִיל מֵרִימַנוֹב אָמַר שֶׁבְּאֹם הָיָה יוֹדֵעַ מִקֹּדֶם שֶׁהַמָּשִׁיחַ לֹא יָבֹא מֶשֶׁךְ יְמֵי חַיָּיו, לֹא הָיָה יָכוֹל לִסְבֹּל אֶת זֶה וְלַעֲבֹר אֶת כָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ, מֵרֹב צַעַר וְעָגְמַת נֶפֶשׁ, אֶלָּא שֶׁהִטְעוּ אוֹתוֹ, וְהוּא חָשַׁב שֶׁמָּשִׁיחַ כֵּן יָבוֹא בְּעִידָנוֹ, אֲבָל אִם הָיָה יוֹדֵעַ מִקֹּדֶם שֶׁהַמָּשִׁיחַ לֹא יָבֹא בִּזְמַנּוֹ בְּעוֹדוֹ בַּחַיִּים חִיּוּתוֹ לֹא הָיָה יָכוֹל לִסְבֹּל אֶת זֶה.

כִּי הַצַּדִּיקִים הָאֵלּוּ הָלְכוּ בְּמִדָּה הַנַּ"ל שֶׁל דְּחִיקַת הַשָּׁעָה, וְכֵן הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ רָצָה לְהָבִיא אֶת הַגְּאוּלָה וְלָשִׂים קֵץ לְהַגָּלוּת הָאֲרֻכָּה שֶׁאָנוּ נִמְצָאִים בּוֹ, וּכְשֶׁהָיָה עַל הַיָּם עַל הַדֶּרֶךְ לִנְסֹעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נַעֲשָׂה רוּחַ סְעָרָה גְּדוֹלָה וְהָאֳנִיָּה חָשְׁבָה לְהִשָּׁבֵר, וְהָיָה בִּבְחִינַת (תהלים קז כו-כז) "יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוֹגָג, יָחוֹגוּ וְיָנוּעוּ כַּשִּׁכּוֹר וְכָל חָכְמָתָם תִּתְבַּלָּע", וְרָאוּ שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְהִנָּצֵל מֵהָרוּחַ סְעָרָה הַזֶּה כִּי אִם עַל יְדֵי שֶׁיְּזָרְקוּ אֶת 'אָדָל' בְּתּוֹ שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ אֶל תּוֹךְ הַיָּם, אוֹ שֶׁיְּזָרְקוּ אֶת הַכְּתָבִים שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב לַיָּם (וּבְעִנְיַן הַכְּתָבִים יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁזֶּה הָיָה 'כִּתְבֵי רַבִּי אָדָם בַּעַל שֵׁם' שֶׁהוּא הָיָה צַדִּיק שֶׁחַי קָצַת לִפְנֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, וְהָיָה מִתְבּוֹדֵד עַל הֶהָרִים וְכוּ', וְהַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ מָצָא אֶת הַכְּתָבִים שֶׁלּוֹ, וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהַכְּתָבִים שֶׁהָיָה לְהַבַּעַל שֵׁם טוֹב אָז עַל הַיָּם הָיוּ הַכְּתָב יָד שֶׁל הַתְּהִלִּים שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם), וּבָחֲרוּ לִזְרֹק אֶת בְּתּוֹ אָדָל, כִּי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הֵבִין שֶׁיֵּשׁ לָהּ זְכוּת עַצְמָהּ שֶׁתִּנָּצֵל עַל יְדֵי הַזְּכֻיּוֹת שֶׁלָּהּ, וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁכְּבָר זָרְקוּ אוֹתָהּ לַיָּם, וְהִיא רָאֲתָה שֶׁהוֹלֶכֶת לִטְבֹּעַ, צָעֲקָה לְאָבִיהָ וְאָמְרָה "אַבָּא אַבָּא תְּזָרְקוּ יוֹתֵר טוֹב אֶת הַכְּתָבִים שֶׁלָּכֶם לַיָּם, לֹא אוֹתִי, כִּי מִמֶּנִּי תֵּצֵא נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה כָּזוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּתָבִים יוֹתֵר יָפִים מֵהַכְּתָבִים הָאֵלּוּ", וְאָבִיהָ שָׁמַע בְּקוֹלָהּ, וְזָרְקוּ אֶת הַכְּתָבִים שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב לַיָּם וּמִיָּד נִתְקַיֵּם אֶצְלָם (תהלים קז) "יָקֻם סְעָרָה לִדְמָמָה וַיֶּחֱשׁוּ גַּלֵּיהֶם". [וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי מֵהַסְּקָאלְיֶע רַבִּי (שֶׁהוּא הָיָה נֶכֶד הַבַּעַל שֵׁם טוֹב) שֶׁמְּקַבֵּל אֶצְלָם שֶׁהוֹשִׁיט הַבַּעַל שֵׁם טוֹב אֶת יָדוֹ הַקְּדוֹשָׁה אֶל בְּתּוֹ אָדָל, וְיָדוֹ שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב נִשְׁתַּרְבְּבָה לְכַמָּה אַמּוֹת כְּמוֹ בַּתְּ' בַּת פַּרְעֹה, וְהוֹצִיא אוֹתָהּ מֵהַיָּם, שֶׁזֶּה הָיָה נֵס בִּפְנֵי עַצְמָהּ.]

וּבֶאֱמֶת צָרִיךְ לְהִתְבּוֹנֵן עַל מַה הִתְכַּוְּנָה בְּתּוֹ אָדָל שֶׁיּוֹצִיא חֲלָצֶיהָ יַעֲשׂוּ כְּתָבִים יוֹתֵר יָפִים, מֵילָא אִם זֶה הָיָה הַכְּתָבִים שֶׁל רַבִּי אָדָם בַּעַל שֵׁם, עֲדַיִין אֶפְשָׁר לְהָבִין אֶת דִּבּוּרָהּ מַה שֶּׁאָמְרָה, כִּי הֲרֵי הַכְּתָבִים הָאֵלּוּ אַף אֶחָד לֹא הָיָה יָכוֹל לְהָבִין חוּץ מֵהַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ, וְאֵיזֶה רֶוַח יֵשׁ לְהָעוֹלָם מִזֶּה? הֲרֵי אַף אֶחָד לֹא יָכוֹל לְהָבִין בָּזֶה חוּץ מֵהַבַּעַל שֵׁם טוֹב, וּבִכְתְבֵי רַבֵּנוּ זַ"ל וּבִפְרָט אֵיךְ שֶׁמּוֹהֲרָא"ש הוֹרִיד אֶת זֶה לְהֶהָמוֹן עַם בְּתוֹךְ סִדְרַת ה"אֲשֶׁר בַּנַּחַל" וּשְׁאָר סִפְרָיו הַקְּדוֹשִׁים, וְהַקּוּנְטְרֵסִים הַנִּפְלָאִים, אֲשֶׁר כֻּלָּם יְכוֹלִים לְהָבִין בָּזֶה, הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדוֹלִים, בְּוַדַּאי אֶפְשָׁר לְהָבִין אֶת דִּבְרֵי אָדָל בְּתּוֹ שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב בְּאָמְרָהּ שֶׁזֶּה כְּתָבִים יוֹתֵר יָפִים שֶׁיּוֹתֵר כְּדַאי לְהָעוֹלָם, כִּי כוּלָּם יְכוֹלִים לְהִתְחַזֵּק עִם זֶה.

אֲבָל אִם הַכְּתָבִים הָאֵלּוּ הָיוּ הַכְּתָב יָד שֶׁל הַתְּהִלִּים, מַה שַּׁיָּךְ שֶׁיִּהְיֶה מַשֶּׁהוּ יוֹתֵר מֵהַתְּהִלִּים? אֶלָּא הָעִנְיָן הוּא, כִּי רַבֵּנוּ זַ"ל יָגְלָה לָנוּ 'אֵיךְ' לְהַגִּיד אֶת הַתְּהִלִּים כַּמְּבֹאָר בְּלִקּוּטֵי מוֹהַר"ן (חֵלֶק ב' סִימָן קא) אֲשֶׁר בְּעֵת אֲמִירַת תְּהִלִּים צָרִיךְ לִרְאוֹת שֶׁיִּמְצָא אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ כָּל מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים וּבְתוֹךְ כָּל הַתְּחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת וּסְלִיחוֹת וְכַיּוֹצֵא. וּבְקַל בִּפְשִׁיטוּת בְּלִי חָכְמוֹת יְכוֹלִין לִמְצֹא אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ כָּל הַתְּחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, וּבִפְרָט

בִּתְהִלִּים, שֶׁנֶּאֱמַר בִּשְׁבִיל כְּלַל יִשְׂרָאֵל, בִּשְׁבִיל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּפְרָט. וְכָל אָדָם כָּל מִלְחֲמוֹת הַיֵּצֶר שֶׁיֵּשׁ עָלָיו וְכָל מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה עִמּוֹ, הַכֹּל מְבֹאָר וּמְפֹרָשׁ בִּתְהִלִּים, כִּי עִקָּרוֹ נֶאֱמַר עַל מִלְחֲמוֹת הַיֵּצֶר הָרָע וְחִילוּתָיו, שֶׁהֵם עִקַּר הָאוֹיְבִים וְהַשּׂוֹנְאִים שֶׁל הָאָדָם, שֶׁרוֹצִים לְמָנְעוֹ מִדֶּרֶךְ הַחַיִּים וּלְהוֹרִידוֹ לִשְׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, אִם לֹא יִשְׁמֹר עַצְמוֹ מֵהֶם. וְרַק עַל עִנְיַן מִלְחָמָה זֹאת נִתְיַסֵּד כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים. כִּי עִקָּר כְּלָל וְשֹׁרֶשׁ וְיסוֹד שֶׁל כָּל הָעֵצוֹת לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא רַק עַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים וּשְׁאָרֵי תְּחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת וְהִתְבּוֹדְדוּת, לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּקָרְבֵהוּ לַעֲבוֹדָתוֹ בֶּאֱמֶת, וְרַק עַל - יְדֵי - זֶה זוֹכִין לְנִצַּח הַמִּלְחָמָה, אִם יִהְיֶה חָזָק וְאַמִּיץ מְאֹד תָּמִיד, לְהַעְתִּיר וּלְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, אָז בְּוַדַּאי יְנַצַּח הַמִּלְחָמָה. אַשְׁרֵי לוֹ. וְכֵן מְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן (חֵלֶק ב׳ סִימָן קכה) אֲשֶׁר עִקַּר אֲמִירַת תְּהִלִּים הוּא לוֹמַר כָּל מִזְמוֹרֵי הַתְּהִלִּים עַל עַצְמוֹ, לִמְצֹא אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ כָּל מִזְמוֹר וּמִזְמוֹר וְכוּ׳ כִּי כָּל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁבִּקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁיְּצִילֵהוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵהֶם, הַכֹּל צְרִיכִין לְפָרֵשׁ לְעַצְמוֹ עַל מִלְחֶמֶת הַיֵּצֶר הָרָע וְחִילוּתָיו, וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה בְּשֹׁאָר הַמִּזְמוֹרִים, וְכֵן אֵצֶל הַפְּסוּקִים אֲשֶׁר דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, מְשַׁבֵּחַ אֶת עַצְמוֹ, כְּגוֹן: "שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי" (תְּהִלִּים פ"ו), וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה, גַּם זֶה צְרִיכִין לְפָרֵשׁ עַל עַצְמוֹ, כִּי צְרִיכִין לָדוּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, וְלִמְצֹא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה זְכוּת וּנְקֻדָּה טוֹבָה, אֲשֶׁר בִּבְחִינַת הַנְּקֻדָּה טוֹבָה הַזֹּאת הוּא בְּחִינַת חָסִיד, וְכֵיוֹצֵא, עַיֵּן שָׁם.

עַל כָּל פָּנִים, רוֹאִים מִכָּל זֶה אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ"ל גִּילָה לָנוּ אֵיךְ לְהַגִּיד אֶת הַתְּהִלִּים וְזֶה יוֹתֵר חָשׁוּב מֵהַתְּהִלִּים עַצְמָן, **כִּי רַבֵּנוּ זַ"ל הַנָּכָד שֶׁל אָדָל, גִּילָה לָכָל הָעוֹלָם אֵיךְ לְהַגִּיד תְּהִלִּים, וּמַה גַּם שֶׁגִּלָּה אֶת כָּל עִנְיַן הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת,** אֲשֶׁר מוֹהֲרַנַ"תְּ זַ"ל אָמַר: **שֶׁכָּל יְהוּדִי וִיהוּדִי אֲשֶׁר מְדַבֵּר וּמְשִׂיחַ אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּשְׂפַת הָאֱמֶת שֶׁלּוֹ, מִכָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁלּוֹ נַעֲשִׂים גַּם כֵּן "סֵפֶר תְּהִלִּים"**, וְזֶה הַכַּוָּנָה שֶׁל "שֶׁנֶּעֱרָע כְּתָבִים׳ [סְפָרִים יוֹתֵר יָפִים], שֶׁהֵם אֲפִילּוּ יוֹתֵר יָפִים מֵהַכְּתַב יַד שֶׁל הַתְּהִלִּים שֶׁנִּמְצָא תַּחַת יְדֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, כִּי הַנָּכָד הַזֶּה יַקִּיחַ אֶת הַכְּתָב יָד הַזֶּה, הֵינוּ הַתְּהִלִּים, וְיִגַּלֶּה אֶת הִלְמוּד הַזֶּה שֶׁל אֲמִירַת תְּהִלִּים וּתְחִינוֹת וּבַקָּשׁוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וְיַכְנִיס אֶת לִמּוּדוֹ וְעִנְיָנוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

וְנַחֲזֹר לְהַסִּפּוּר שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב: וְהִנֵּה הַיָּם נִשְׁקַט מִזַּעְפּוֹ, וְהִגִּיעַ הַסְּפִינָה לְאִי הַיָּם, וְיָרְדוּ שָׁמָּה לִנְפֹּשׁ קְצָת, אֲבָל הָאִי הַזֹּאת הָיְתָה אִי שֶׁל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים הַנִּקְרָאִים בִּלְשׁוֹן הַגְּמָרָא (שַׁבָּת י.) 'לוּדִים' שֶׁהֵם אוֹכְלֵי אָדָם, וְהֵם רַעֲבָתָנִין, וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ לְשָׁם הָאֳנִיָּה שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְיָרְדוּ הָאֲנָשִׁים לְאִי הַזֹּאת, תֵּכֶף וּמִיָּד הִתְנַפְּלוּ עֲלֵיהֶם הָרוֹצְחִים הַלָּלוּ וְכָפְתוּ אֶת יָדָיו וְרַגְלָיו שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ, וְגַם אֶת הַמְּשָׁרֵת שֶׁלּוֹ רַבִּי הִירְשׁ סוֹפֵר, וְאֶת בְּתּוֹ אָדִיל, וְהִתְחִילוּ לְהַשְׁחִיז אֶת סַכִּינָם לַהֲרוֹג אוֹתָם וְלַעֲשׂוֹת מֵהֶם סְעוּדָה, וְרַבִּי הִירְשׁ סוֹפֵר אָמַר לְהַבַּעַל שֵׁם טוֹב, לָמָּה אֵינְכֶם עוֹשֶׂה שׁוּם דָּבָר? אֲנָא תִּתְפַּלֵּל עָלֵינוּ וְתַעֲשֶׂה מַשֶּׂהוּ לְהַצִּילֵנוּ מֵהַמָּוֶת הַזֹּאת, שֶׁנִּנָּצֵל מֵהָרוֹצְחִים הַלָּלוּ! וְעָנָה הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ עַכְשָׁו כְּלוּם כְּלוּם, וּבַקֵּשׁ אֶת רַבִּי הִירְשׁ אַדְרַבָּה אוּלַי אַתָּה זוֹכֵר מַשֶּׂהוּ? וְעָנָה רַבִּי הִירְשׁ סוֹפֵר שֶׁגַּם הוּא אֵינוֹ זוֹכֵר שׁוּם דָּבָר כִּי אִם הָאַלֶ"ף בֵּי"ת, וְאָמַר לוֹ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ 'אִם כֵּן הֲרֵי אַתָּה כֵּן זוֹכֵר מַשֶּׂהוּ, תַּתְחִיל לְהַגִּיד אֶת הָאַלֶ"ף בֵּי"ת', וְרַבִּי הִירְשׁ אָמַר אַלֶ"ף וְהַבַּעַל שֵׁם טוֹב אָמַר אַחֲרָיו אַלֶ"ף, וְכֵן הָלְאָה כָּל הָאַלֶ"ף בֵּית, עַד שֶׁהַבַּעַל שֵׁם טוֹב לְאַט לְאַט קִיבֵּל בַּחֲזָרָה אֶת כָּל הַמּוֹחִין שֶׁלּוֹ וְעָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה, וּפִתְאוֹם שָׁמְעוּ קוֹל רַעַשׁ, [גַּם בָּזֶה יֵשׁ שְׁתֵּי נִסְחָאוֹת, נִסְחָא אֶחָד שֶׁשָּׁמְעוּ קוֹל אֶנְיָה, שֶׁהִגִּיעַ לְכָאן עוֹד אֳנִיָּה, וְנִסְחָא שְׁנִיָּה שֶׁשָּׁמְעוּ קוֹל שֶׁל רוֹכְבֵי סוּסִים, וְנָפַל עַל הָרוֹצְחִים אֵימָה וָפַחַד, וְעָזְבוּ אֶת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וַאֲנָשָׁיו וּבָרְחוּ לָהֶם לְנַפְשָׁם, וְהָאֲנָשִׁים שֶׁהִגִּיעוּ פָּתְחוּ אֶת הַחֲבָלִים שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ וְשִׁחְרְרוּ אוֹתָם. וְזֹאת הָיְתָה בִּשְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח, וְלָכֵן אֵצֶל הַחֲסִידִים וּבִפְרָט אֵצֶל הַחֲסִידֵיוֹת שֶׁהֵם נֶכְדֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ עוֹשִׂים סְעוּדַת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, סְעוּדַת הוֹדָאָה, וּסְעוּדַת הַמָּשִׁיחַ, לִכְבוֹד הַמְּאֹרָע שֶׁל הַנֵּס הַגָּדוֹל שֶׁקָּרָה לְהַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ. [וְזֶה מְעַנְיֵן לְהָעִיר שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה סִפּוּרִים כְּאֵלּוּ שֶׁאֲנָשִׁים הָיוּ בְּעֵת צָרָה וְהִגִּיעוּ שִׁלְשָׁה רוֹכְבֵי סוּס וְכַדּוֹמֶה וְהִצִּילוּ אוֹתָם, כְּמוֹ הַסִּפּוּר שֶׁל הָרַבִּי מִבֶּעלְזָא רַבִּי אַהֲרֹן מִבֶּעלְזָא זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ שֶׁהַגִּיסְטַאפָּא עָצְרוּ אוֹתוֹ בַּגְּבוּל כְּשֶׁבָּרַח מִפּוֹלִין לְאוּנְגַרְיַ', וְלֹא רָצוּ לָתֵת לוֹ לַעֲבוֹר, וּפִתְאוֹם הִגִּיעוּ שִׁלְשָׁה רוֹכְבֵי סוּס עִם מַדִּים שֶׁהָיוּ נִרְאִים כְּמוֹ קְצִינִים גְּבוֹהִים, וְנָתְנוּ פְּקוּדָה שֶׁיַּעַבִּירוּ אוֹתוֹ בְּשָׁלוֹם, וְעַל יְדֵי זֶה הִצִּילוּ אוֹתוֹ מִמָּוֶת לְחַיִּים. וְהֵם הַחֲסִידִים אוֹמְרִים שֶׁזֶּה הָיָה הַשִּׁלְשָׁה רַבָּי"ס שֶׁל בֶּעלְזָא שֶׁהָיוּ כְּבָר בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן שֶׁיָּרְדוּ פֹּה לְמַטָּה לְהַצִּיל אֶת נֶכְדָּם, אֲבָל בֶּאֱמֶת זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת

גַּם שֶׁזֶּה הָיָה הַשְּׁלִשָׁה אָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּכְמוֹ כֵן כָּאן אֲצֶל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הָאֲנָשִׁים שֶׁבָּאוּ לְהַצִּיל אֶת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב עִם הַסּוּסִים הָיוּ הַשְּׁלִשָׁה אָבוֹת.]

וְהִנֵּה מַה זֶּה מָשִׁיחַ, וּמַה מָּשִׁיחַ יְלַמֵּד אוֹתָנוּ, מָשִׁיחַ זֶה אוֹתִיּוֹת מִי–שָׁח, הַיְנוּ 'מִי' בָּא לְרַמֵּז עַל הַפָּסוּק "מִי יַעֲלֶה לָּנוּ הַשָּׁמַיְמָה" שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲלוֹת וְלָבֹא וּלְהַגִּיעַ לְהַמַּדְרֵיגוֹת הֲכִי גְּבוֹהוֹת עַל יְדֵי הָאוֹר וְהַלִּמּוּד שֶׁל מָשִׁיחַ! וּמַהוּ הַלִּמּוּד שֶׁלּוֹ? הַלִּמּוּד שֶׁלּוֹ הוּא 'שָׁח' הַיְנוּ עִנְיַן הַשִּׂיחָה וְהַתְּפִלָּה אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, וּלְהִתְבּוֹדֵד וּלְפָרֵשׂ שִׂיחָתוֹ בְּכָל יוֹם אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּפְשִׁיטוּת גָּמוּר בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, וְעַל כָּל אֲשֶׁר צָרִיךְ יָשִׂיחַ וִיסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ וּמְאוֹדוֹ. וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לַעֲלוֹת הַשָּׁמַיְמָה עַד לַשָּׁמַיִם לַמַּדְרֵגוֹת הֲכִי גְּבוֹהוֹת.

אֲבָל לְהֵפֶךְ, אָדָם שֶׁאֵינוֹ מְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאֵינוֹ בּוֹנֶה אֶת הַמָּשִׁיחַ שֶׁלּוֹ מִי שָׁח, בְּשִׂיחָה וּתְפִלָּה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ, אֲזַי מָשִׁיחַ נִתְהַפֵּךְ לְאוֹתִיּוֹת נָחָשׁ, שֶׁהוּא אוֹתוֹ גִּימַטְרִיָּא, וְהוּא גַּם הַצְּרוּף נ' חָשׁ, הַיְנוּ שֶׁיָּכוֹל לִפּוֹל חַס וְשָׁלוֹם לְתוֹךְ נ' שַׁעֲרֵי טֻמְאָה, חַס וְשָׁלוֹם רַחֲמָנָא לִיצְלָן.

וּבְאֻמָּת מִי שֶׁזּוֹכֶה לְקַחַת אֶת הַלִּמּוּדִים שֶׁל מָשִׁיחַ לְעוּבְדָא וּלְמַעֲשֶׂה מַרְגִּישׁ כְּבָר עַכְשָׁו אֶת אוֹרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, כִּי כָּל עִנְיָנוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ הוּא לִפְתֹּחַ לְךָ אֶת הַפֶּה שֶׁתַּתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מֵשִׁיחַ אִלְּמִים, שֶׁעַד עַכְשָׁו הָיִיתָ כְּמוֹ אִלֵּם וְלֹא יָכֹלְתָּ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּבָא רַבֵּנוּ זַ"ל וּמְגַלֶּה לָנוּ אֶת הָאוֹר הַזֶּה שֶׁגַּם אַתָּה יָכוֹל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כָּל דָּבָר קָטָן שֶׁאַתָּה צָרִיךְ תִּפְרֹשׂ שִׂיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, רַק תִּפְתַּח אֶת הַפֶּה וּתְדַבֵּר, אַתָּה הוֹלֵךְ הַבַּיְתָה אֲזַי עַל הַדֶּרֶךְ מֵהַבַּיִת הַמִּדְרָשׁ עַד לְהַבַּיִת תְּדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְכָךְ כָּל הַיּוֹם כָּל הַזְּמַן מָתַי שֶׁאַתָּה רַק יָכוֹל רְאֵה לְדַבֵּר עוֹד דִּבּוּר וְעוֹד דִּבּוּר אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאַף שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל בִּיקֵּשׁ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁיִּתְבּוֹדְדוּ בְּמֶשֶׁךְ 'שָׁעָה', אֲבָל 'שָׁעָה' פֵּרוּשׁוֹ גַּם מֶשֶׁךְ 'תְּקוּפָה שֶׁל זְמַן', וַאֲפִילּוּ פָּחוֹת מִשָּׁעָה, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ יוֹנָה בִּבְרָכוֹת עַל הַבְּרָכָה שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים "אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמֹד לְפָנֶיךָ אֲפִילּוּ שָׁעָה אַחַת" שֶׁהַ'שָּׁעָה אַחַת' הַמְּזֻכָּר בִּבְרָכָה זֹאת אֵין הַכַּוָּנָה עַל שָׁעָה שְׁלֵימָה, אֶלָּא אֲפִילּוּ לִזְמַן מְעוּט לֹא הָיָה הָאָדָם יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם בְּלִי פְּלָאוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁבָּרָא לָאָדָם נְקָבִים נְקָבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים; הֲרֵי רוֹאִים מֵהָרַבֵּינוּ יוֹנָה הַזֶּה אֲשֶׁר 'שָׁעָה' לָאו דַּוְקָא שָׁעָה, אֶלָּא אֲפִילּוּ אִם אָדָם אֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר שָׁעָה שְׁלֵימָה כִּי הוּא טָרוּד בְּפַרְנָסָתוֹ, לְפָחוֹת שֶׁיְּדַבֵּר מֶשֶׁךְ שָׁעָה קְטַנָּה הַיְנוּ זְמַן קָצָר כַּמָּה שֶׁיָּכוֹל, וּבִשְׁבִיל זֶה הָיָה מוֹהֲרָא"שׁ תָּמִיד מַעֲדִיף וּמְעוֹרֵר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לָקַחַת לְעַצְמוֹ עֲבוֹדָה כָּזוֹ שֶׁאֵין צְרִיכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַפֶּה בַּעֲבוֹדָה, אֶלָּא הַפֶּה חָפְשִׁי לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּגוֹן אֶחָד נוֹהֵג אוֹטוֹבּוּס, אוֹ אֵיזֶה עֲבוֹדָה אַחֶרֶת שֶׁלֹּא צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַפֶּה כָּל הַזְּמַן, וְכָךְ שֶׁיּוּכַל לְדַבֵּר בְּאֶמְצַע הָעֲבוֹדָה הַרְבֵּה אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְזֶהוּ הָאוֹר שֶׁל מָשִׁיחַ, וְכָל מִי שֶׁמַּתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הוּא מַרְגִּישׁ אָדָם אַחַר לְגַמְרֵי, כִּי "אֵין לְךָ אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שָׁעָה", הַשָּׁעָה מְרַמֵּז עַל הָעִנְיָן שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת אֲשֶׁר הַגְּדֵר בְּפִי רַבֵּנוּ זַ"ל בִּלְשׁוֹן 'שָׁעָה – הִתְבּוֹדְדוּת', "וְאֵין לְךָ אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שָׁעָה", אִם הָאָדָם אֵין לוֹ אֶת הַשָּׁעָה הַזֹּאת הַיְנוּ אֶת עִנְיַן הִתְבּוֹדְדוּת, וּלְפָחוֹת כְּמוֹ שֶׁהַגְּדֵר הָרַבֵּנוּ יוֹנָה אֲשֶׁר שָׁעָה הוּא שָׁעָה מוּעֶטֶת שִׁיעוּר שֶׁל זְמַן קָטָן, שֶׁאִם אֵין לְאָדָם הִתְבּוֹדְדוּת אֲפִילּוּ שָׁעָה מוּעֶטֶת, אֲזַי הָאִישׁ הַזֶּה אֵינוֹ אָדָם מִיָּשָׁב כְּלָל, שֶׁזֶּה פֵּרוּשׁ "אֵין לְךָ אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שָׁעָה". וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר פַּעַם (שִׂיחוֹת הַר"ן סִימָן רכ"ח) אֲשֶׁר בְּוַדַּאי נִמְצָאִים כְּשֵׁרִים אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לָהֶם הִתְבּוֹדְדוּת. אֲבָל אֲנִי קוֹרֵא אוֹתָם "פְּלֵייטִיס" מְבֹהָלִים וּמְבֻלְבָּלִים. וּפִתְאוֹם כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ וְיִקְרָא אוֹתָם יִהְיוּ מְעֻרְבָּבִים וּמְבֻלְבָּלִים. אֲבָל אֲנַחְנוּ נִהְיֶה דּוֹמִים כְּמוֹ הָאָדָם אַחַר הַשֵּׁנָה שֶׁדַּעְתּוֹ נוֹחָה וּמְיֻשֶּׁבֶת הֵיטֵב, כֵּן תִּהְיֶה דַּעְתֵּנוּ נוֹחָה וּמְיֻשֶּׁבֶת עָלֵינוּ בְּלִי מְהוּמָה וּבִלְבּוּל, עַיֵּן שָׁם. וְלָכֵן אַשְׁרֵי הָאָדָם הַזּוֹכֶה לִפְתֹּחַ אֶת הַפֶּה וּלְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְלָשִׂיחַ עִמּוֹ כָּל דָּבָר קָטָן.

וְזֹאת הָיְתָה כָּל עִנְיָנוֹ וּרְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, וְזֹאת צְרִיךְ לִהְיוֹת כָּל עֲבוֹדָתֵנוּ לְהָאִיר בְּעוֹד יְהוּדִי אֶת הָאוֹר הַזֶּה, וְהַדַּעַת הַזֹּאת אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדוֹ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְרַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ צְרִיכִים לְדַבֵּר, שֶׁזֶּה כָּל הָעִנְיָן שֶׁל 'הֶפְצָה' לְהָאִיר בְּעוֹד יְהוּדִי אֶת הָאוֹר הַזֶּה שֶׁל מָשִׁיחַ, כִּי הַיּוֹם רַחֲמָנָא לִיצְלָן עִם כָּל הַנִּסְיוֹנוֹת וְכָל הַכֹּלֵי מַשְׁחִית שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, בֶּן אָדָם שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ הַזֶּבֶל הַזֶּה תַּקָּנָתוֹ הוּא דַּיְקָא עַל יְדֵי סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל כִּי סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל וּבִפְרָט הַסְּפָרִים וְהַקּוּנְטְרֵסִים שֶׁל מוֹהֲרָא"שׁ זִי"ע שֶׁחִדֵּשׁ בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַל חִדּוּשִׁים אֲמִתִּיִּים הַמְקָרְבִים וּמְכַבְּסִים אֶת לִבָּם שֶׁל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לְכָל קוּנְטְרֵס וְקוּנְטְרֵס יֵשׁ אֶת כֹּחַ לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִכָּל הַשְּׁטוּיוֹת אֵיפֹה

שֶׁהוּא רַק נָפָל, וּכְמוֹ שֶׁרַבִּי נָתָן זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הִתְבַּטֵּא לִפְנֵי הִסְתַּלְקוּתוֹ לְעֵילָא לְעֵילָא אֲשֶׁר "טְרֵייף פָּסוּל מִתְגַּבֵּר הַיּוֹם כְּמוֹ שֶׁמִּתְגַּבֵּר, אֲבָל עַלָּה אֶחָד שֶׁל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל יִהְיֶה תִּקּוּן עַל הַכֹּל" וּמַה שֶּׁרַבִּי נָתָן דִּבֵּר אָז בִּזְמַנּוֹ עַל 'טְרֵייף פָּסוּל' הַכַּוָּנָה הָיְתָה עַל סִפְרֵי מִינִים שֶׁאֵיזֶה שׁוֹטֶה כָּתַב אֶת הַסְּבָרוֹת שֶׁלּוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּבֶּטֶן עַל דַּף וּנְיָר וְהִדְפִּיסוֹ בְּסֵפֶר, וַאֲפִילּוּ תְּמוּנוֹת עוֹד לֹא הָיָה אָז, אֲבָל בִּזְמַנּוֹ זֹאת הָיְתָה הַטְרֵייף פָּסוּל שֶׁעָשָׂה שַׁמּוֹת בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל דְּאָז, לְעֻמָּתוֹ הַיּוֹם לְפִי מַה שֶּׁהוֹלֵךְ בָּעוֹלָם עַכְשָׁו, הַלָּשׁוֹן הַזֶּה 'טְרֵייף פָּסוּל' זֶה כְּבָר מִילָּה יָפָה, כִּי הַיּוֹם רַחֲמָנָא לִיצְלָן עִם כָּל הַכֵּלִים הַטְּמֵאִים הַמְטַמְּאִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַשֵּׁם יַצִּילֵנוּ, זֶה הַרְבֵּה הַרְבֵּה יוֹתֵר גָּרוּעַ מִמַּה שֶׁהָיָה אָז, אֲבָל בְּכָל זֹאת עָלֵינוּ לָדַעַת אֲשֶׁר 'עָלָה אֶחָד מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל יִהְיֶה תִּקּוּן עַל הַכֹּל' הַיְנוּ שֶׁעָלָה אֶחָד שֶׁל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְתַקֵּן הַכֹּל, וְלַהֲפֹךְ נְשָׁמָה טְהוֹרָה מִנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לִהְיוֹת צַדִּיק יֵרֵא שָׁמַיִם, וַאֲפִילּוּ אָדָם שֶׁנָּפַל אֵיךְ שֶׁנָּפַל בִּרְאִיּוֹת אֲסוּרוֹת רַחֲמָנָא לִיצְלָן רַחֲמָנָא לִשְׁזָבָן, עַל יְדֵי סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, נֶכְדּוֹ שֶׁל אָדָל בַּת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ, וּבִפְרָט אֵיךְ שֶׁמּוֹהָרַא"ש זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הוֹרִיד לָנוּ אֶת זֶה בְּשָׁפָה נְעִימָה, עַל יְדֵי דַּף אֶחָד מֵהַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים הָאֵלּוּ, הַנְּשָׁמָה שֶׁלּוֹ יִתְהַפֵּךְ לְגַמְרֵי מֵהַקְּצֶה אֶל הַקָּצֶה וְיִתְהַפֵּךְ לְאִישׁ אַחֵר לְגַמְרֵי. כִּי הַסְּפָרִים הָאֵלּוּ מְלַמְּדִים אֶת הָאָדָם 'טִמְּאַת אֶת הָעֵינַיִם שֶׁלְּךָ' ? מַה עַכְשָׁו ? אַל תַּגִּיד, זֶהוּ זֶה, כְּבָר נָפַלְתִּי וְאֵין מַה לַעֲשׂוֹת ! חַס וְשָׁלוֹם ! אָסוּר לוֹמַר כָּךְ ! אֶלָּא עָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהַתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵעַכְשָׁו מַמָּשׁ, וּלְהִתְהַפֵּךְ לִיהוּדִי כָּשֵׁר צַדִּיק וְיֵרֵא שָׁמַיִם, רַק תַּתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

וְלָכֵן עָלֵינוּ לְהָפִיץ כַּמָּה שֶׁיּוֹתֵר אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ וּלְהַכְנִיס אֶת הָאוֹר שֶׁל מְשִׁיחַ אֵצֶל כָּל נְשָׁמָה מִנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּלְהַחְזִיר אֶת כֻּלָּם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁכָּל אֶחָד יַתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת מַעֲלַת הָאִישׁ הַזּוֹכֶה לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל לְעוֹד יְהוּדִי, אֲשֶׁר בְּכָל דַּף וְעָלֶה מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל יֵשׁ כֹּחַ לַהֲפֹךְ אֶת הָאָדָם מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, וְלָכֵן אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה, וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא, כִּי הוּא זוֹכֶה לְהַכְנִיס אֶת אוֹרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ בָּעוֹלָם וּמְקָרֵב בְּמוֹ יָדָיו אֶת הַגְּאוּלָה הַפְּרָטִיּוֹת אֵצֶל כָּל יְהוּדִי וִיהוּדִי וְהַגְּאֻלָּה הַכְּלָלִית בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

וְהִנֵּה כְּשֶׁיָּבֹא מָשִׁיחַ יֵדְעוּ כּוּלָּם, כָּל הַטֶּכְנוֹלוֹגְיָה וְכָל הַחֲדָשׁוֹת וְכָל הָעֲרוּצִים שֶׁל כָּל מִינֵי זֶבֶל וְעִנְיָנִים שׁוֹנִים שֶׁיֵּשׁ שָׂמָה עַל הַחֲדָשׁוֹת הַכֹּל יִסָּגֵר, וְיִשְׁמְעוּ רַק דָּבָר אֶחָד, עֲרוּץ אֶחָד, כֻּלָּם יְדַבְּרוּ מֵהַדָּבָר הַזֶּה, שֶׁהִגִּיעַ אֵיזֶה בֶּן אָדָם הַנִּקְרָא 'מָשִׁיחַ', וְהוּא אוֹמֵר וּמְפָרֵסֵם לְכֻלָּם שֶׁאֵין עֵצָה אַחֶרֶת בְּזֶה הָעוֹלָם רַק לִבְרֹחַ אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּלְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּשְׂפַת הָאֱם וְכוּ', וְהַחֲדָשׁוֹת הַזֹּאת בְּתוֹךְ רְגָעִים יֵלֵךְ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ כְּפִי הַטֶּכְנוֹלוֹגְיָה שֶׁל הַיּוֹם זֶה דָּבָר שֶׁמּוּבָן וּפָשׁוּט, וְכָךְ זֶה יִהְיֶה, וְהַחֲדָשׁוֹת יִתְפַּשְׁטוּ יָמָּה וְקֵדְמָה צָפוֹנָה וָנֶגְבָּה בְּכָל קַצְוֵי תֵּבֵל וּבְכָל הַשָּׂפוֹת וְכֻלָּם יִתְפָּעֲלוּ, וְיִשְׁמְעוּ אֶת הַמָּשִׁיחַ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְלֹא יִהְיֶה כְּבָר כָּל הַזֶּבֶל וְהַשְׁטוּיּוֹת שֶׁיֵּשׁ עַכְשָׁו עַל הָאֲתָרִים וְהָעֲרוּצִים, כָּל הַטֶּכְנוֹלוֹגְיָה יְשַׁמֵּשׁ רַק לִקְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה, לַהֲפָצַת אוֹרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ וּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וַאֲפִילּוּ הַגּוֹיִים אֻמּוֹת הָעוֹלָם כֻּלָּם יִתְפָּעֲלוּ מֵהַמָּשִׁיחַ, וְגוֹי שֶׁנִּקְרָא דְּזָשָׁ'אן אוֹ אִיוַואן יְדַבֵּר אֶל חֲבֵירוֹ הַשָּׁמַעְתָּ אֶת הַחֲדָשׁוֹת שֶׁיֵּשׁ אֵיזֶה מִישֶׁהוּ הַנִּקְרָא מָשִׁיחַ וְהוּא אוֹמֵר שֶׁאֶפְשָׁר לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְכוּ', "כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻּלָּם בְּשֵׁם יְהוָה לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד" (צְפַנְיָה ג' ט'), כִּי בֶּאֱמֶת הַטֶּכְנוֹלוֹגְיָה אִם לֹא מִשְׁתַּמְּשִׁים בָּזֶה בִּקְדוּשָׁה זֶה מַר מְאֹד מְאֹד, אֲבָל אָז יִסָּגֵר כָּל הַזֶּבֶל, וְיִהְיֶה בְּטֶכְנוֹלוֹגְיָה רַק קְדֻשָּׁה, וְכֻלָּם יַקְשִׁיבוּ אֶל מָשִׁיחַ מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ לְהַגִּיד.

וְזֶהוּ הַסְּעוּדָה שֶׁאָנוּ עוֹשִׂים עַכְשָׁו, הַמּוֹרָה עַל כָּל הָעִנְיָנִים הַנִּפְלָאִים הָאֵלּוּ שֶׁדִּבַּרְנוּ. וּבְדֶרֶךְ אַגַּב, יָדוּעַ אֵצֶל אֵלּוּ שֶׁהָיוּ בְּחֶדֶר שֶׁל מוֹהֲרָא"ש מִמָּשׁ לִפְנֵי הִסְתַּלְקוּתוֹ לְעֵילָא אֲשֶׁר מוֹהֲרָא"ש הִתְבַּטֵּא וְאָמַר "בֹּא נִטֹּל אֶת הַיָּדַיִם לִסְעוּדָה" שֶׁזֶּהוּ עִנְיַן הַסְּעוּדָה שֶׁאָנוּ מְדַבְּרִים עָלֶיהָ, שֶׁהוּא הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁהוּא דָּבָר חַי כְּמוֹ סְעוּדָה וְשָׁלְחָן עָרוּךְ, מוּכָן לְהַכְנִיס אֶת אוֹרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ בָּעוֹלָם, וְאַגַּב אֶחָד הֵעִיר לִי אֲשֶׁר הָרָאשֵׁי תֵּבוֹת שֶׁל "בֹּ"א נִ"טֹל אֶ"ת יָ"דַיִם לִ"סְעוּדָה" הוּא יַבְנְאֵ"ל, אֲשֶׁר הָעִיר הַזֹּאת שֶׁהֵקִים מוֹהֲרָא"ש זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ יֵשׁ בָּהּ קְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה מְאֹד אֲשֶׁר אִם נִזְכֶּה נוּכַל לְהַשְׁפִּיעַ מִפֹּה סְעוּדָה קְדוּשָׁה שֶׁל קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה וְאוֹרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עַל יְדֵי הָעִיר הַזֹּאת יַבְנְאֵל, אָמֵן.

וְהִנֵּה אֵצֶל מוֹהֲרָאש לֹא הֶאֱרִיכוּ יוֹתֵר מִדַּאי בִּנְעִילַת הַחַג כָּל כָּךְ, אֶלָּא **בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, מַעֲרִיב,** וְזֵרֵז אֶת הָעוֹלָם

שֶׁכְּבָר יֵלְכוּ הַבַּיְתָה לְנַקּוֹת וּלְסַדֵּר אֶת הַבַּיִת מִכְּלֵי הַפֶּסַח, וְכֵן בְּחַג הַסֻּכּוֹת גַּם כֵּן, וְכַדּוֹמֶה, כִּי מוֹהֲרַ"שׁ לֹא אָהַב 'בַּטְלָן', אֶחָד שֶׁמַּשְׁאִיר הַסֻּכָּה עַד חֲנוּכָּה, וְאַחַר כָּךְ מוֹצֵא אֶת עַצְמוֹ בְּפוּרִים שֶׁעֲדַיִן הַסֻּכָּה שֶׁלּוֹ בַּחוּץ וְעוֹד לֹא קִפֵּל וְסִדֵּר אוֹתָהּ כַּיָּאוּת, אָז הוּא אוֹמֵר לְעַצְמוֹ עַכְשָׁו כְּבָר פּוּרִים כְּבָר חֲבָל לְסַדֵּר אֶת זֶה עַכְשָׁו, כִּי הֲרֵי עוֹד מְעַט כְּבָר עוֹד הַפַּעַם סֻכּוֹת, אָז הוּא מַשְׁאִיר אֶת זֶה כָּכָה בַּחוּץ כָּל הַשָּׁנָה, זֶה נִקְרָא בַּטְלָן, וְכֵן בַּפֶּסַח מוֹהֲרַ"שׁ הָיָה אוֹמֵר תָּמִיד בְּמוֹצָאֵי הַחַג, 'תָּבֹאוּ אֵלַי הַבַּיְתָה וְתִרְאוּ אֵיךְ שֶׁכָּל הַפֶּסַח כָּל הַכֵּלִים וְכוּ' כְּבָר כִּמְעַט וּמְסָדֵּר', וְלָכֵן עָלֵינוּ לֹא לִהְיוֹת בַּטְלָנִים, אֶלָּא כְּבָר אַחֲרֵי מַעֲרִיב לָלֶכֶת הַבַּיְתָה וְלַעֲזֹר בַּבַּיִת לְסַדֵּר אֶת הַפֶּסַח בִּזְרִיזוּת.

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שֶׁנִּזְכֶּה לָשִׂים מַנְעוּל עַל הַחַג,
וְלָקַחַת אִתָּנוּ אֶת כָּל הָאוֹצָרוֹת וְהַלְמוּדִים שֶׁהֶחָג הַזֶּה מְלַמֵּד אוֹתָנוּ, שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ פֶּה-סָח הַמְדַבֵּר הַרְבֵּה אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא אוֹרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, וְנִזְכֶּה לְהָאִיר גַּם בְּעוֹד יְהוּדִים אֶת אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל עַל יְדֵי הֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁהוּא תִּקּוּן עַל הַכֹּל, וְעַל יְדֵי זֶה כְּבָר נִזְכֶּה גַּם לִגְאֻלָּה הַכְּלָלִית שֶׁל מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ אֲשֶׁר בֹּא יָבוֹא וְלֹא יְאַחֵר, אָמֵן.